

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un gir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 202.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Legea în contra emigrărilor.

Lege care să oprească emigrările, s'a mai pomenit. E pe cale să facă una aspră de tot, după-ce că are deja una destul de aspră, chiar Statele-unite. Lege însă care să oprească emigrările, care să țină cu sila în patrie pe cetățeni, asta numai în fericita Ungarie s'a pomenit.

Se pare însă că până și guvernul ungueresc îi e rușine de legea asta, căci d'un an și mai bine, de când legea aceasta e votată și sancționată, ea nici până azi nu se aplică. S'a pus adică o clausulă în lege: ca să se aplice când va crede de cuviință ministrul de interne.

Ministrul de interne Széll și Khuen n'au îndrăznit să o aplice și contele Tisza vedem că întârzie și el.

Dacă am ști că întârzierea aceasta provine numai din solitudinea ce guvernul o are pentru cei în mizerie, pentru cetățenii cărora făcându-li-se greutăți, ar fi siliți să trăiască în țeară în mijlocul celei mai înspăimântătoare sărăcii, n'ar fi nimic de obiecționat. Insfirșit de cât să rabde foame în patrie, mai bine să se sbuciume cineva prin străini.

E și mai comod acest fel de gândire pentru guvernanți, deși dacă e vorba de datorile ce-i incumbă, stăpânirea ar trebui să

ingrijească a da de lucru cetățenilor, ear nu să-i lase în America.

Vorba e însă că însuși «Budapesti Hir-lap» mărturisește că aplicarea legii contra emigrărilor întârzie din cauza unor geșerturi.

S'a organizat adică — după-cum se știe — o linie anume, care sub controlul guvernului maghiar să expedieze în America pe emigranți. Aceștia se adună la Fiume și de acolo sunt porniți în lume de societatea de navigație engleză *Cunard Line*, care în Ungaria este represintată prin societatea *Adria*... Și cine n'a auzit de afacerea cu subvențiile acordate de stat acestei societăți, afacere în care fusese amestecat chiar un ministru maghiar?!...

Ei, cine nu înțelege acum, că aplicându-se legea contra emigrărilor, această societate ar fi lovită simțitor pentru-că, după-cum se știe, societatea aceasta are mii de agenți în țeara și venitele sale sunt considerabile numai și numai din cauza mizeriei din Ungaria, mizerie care îndeamnă la pribegie în America pe sute de mii cetățeni?!... Și cine nu-și poate închipui câtă bărbăție politică cu influențe nu vor fi fost câștigați să apere interesele acestei societăți?

Asta una la mână!

Mai este însă ceva la mijloc. Până acum emigranții din Ungaria se duceau pe linia germană, imbarcându-se la Hamburg ori Brema. De când societatea englezo-maghiară a primit însă concesiunea provisoră de a expeda emigranți sub așa zis «control al gu-

vernului», se înțelege că societatea germană se vede amenințată să-și piardă cea mai bună clientură, căci după socotelile făcute, fie-care vapor german ce transporta emigranți din Ungaria, avea 52.000 coroane câștig curat.

Din cauza asta o luptă mare, pe înfundate, se petrece între cele două societăți. Guvernul este asaltat, publicul de asemeni. Sunt pline satele cu tot felul de broșuri și flamurați cari îndeamnă la emigrare, agenții mișună și ei în toate părțile. Nu e mirare: pentru-că nu numai acestor agenți, dar oricui i-se dă un premiu de 20 coroane dacă a câștigat respectivei societăți un emigrant... S'a și ajuns ast-fel la așa negustorie, cum n'a mai fost. Din părțile de Nord ale țării și de peste Dunăre se duc zilnic sute de cetățeni, mulți fără pasaport, căci agenții (ovrei mai ales) sunt ingenioși întru a se eschiva cu «transporturile» lor chiar dela regulele existente.

»Emigrările din Ungaria — scrie B. H. — n'au fost nici odată așa de intensive ca acum. Aceasta din cauza stării de tranziție actuală, când adică vechile regule nu se observă de nimeni ear noua lege d'asemeni nu se aplică.»

Numai așa se și esplică faptul ce am înregistrat și noi că în multe comune din părțile nordice ale țării nu s'a presintat nici un tiner la recrutare: s'au dus toți în America!

Ear guvernul ce face!

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 7

Cu un țipăt sălbatic se aruncă asupra lui și înainte de a putea s'o împedecă căzu leșinată la pământ.

După ce ridică pe Gerda, care zăcea ca moartă o așeză pe canapea și prin mijloace medicale o readuse la viață, un plâns amar o cuprinsă. Și dînsa primise o depeșă de conținutul celei a lui Roderich. O depeșă care-i nimici toate visurile frumoase de fericire.

„Rene e mort“ zise privind vag în gol cu ochii mari încunjuțați de cercuri negre, „și cu aceasta a pierdut și viața mea ori-ce farmec și valoare.

VII.

Indată și apărură în jurnale detaiuri despre neașteptatul sfârșit a tinerului scrutător de mare speranță. După-cum s'a putut din așa de-părtate controla știrea, s'a aflat, că René a fost împușcat în somn de un cruneger pe care-l primise la furt și-l concedia. Baronul Schneiders deșteptat din somn prin șgomotul împușcături, și cuprins de furie execută imediat în loc pe ucigaș. Atunci bar. Schneiders se întoarse cu cadavrul prietinelui pe coastă, unde consulul german din Loanda porni o cercetare severă și aici fu și redat mortul pământului.

Arma de care s'a folosit crunegerul la omor a fost păstrată de consul iar lucrurile

numeroase ale lui René le-a luat Schneiders în primire, pentru-ca după reîntoarcerea sa în Germania să le predea unicului moștenitor a lui René, fratelui său.

Cu încordare aștepta întreaga societate din capitală reîntoarcerea baronului, în speranța de a afla dela dînsul amănunte mai apropiate despre omorul fioros. Il priviau ca pe pretenușul eroic a lui René și aflară de naturală și frumoasă ținuta lui la moartea soțului și nu trebui mult până când fu încunjurat de un nimb, pe care cu greu l'ar fi putut câștiga prin cele mai importante descoperiri în ținuturile necunoscute.

Așa dar era de cuprins că ajungând pe pământ italian se lăți de aici prin telegraf știrea că în vre-o câte-va zile va sosi în capitală produse în porporțiune adevărat senzațională.

Numai doi nu luau parte la lauda generală, parte pentru-că prea erau ocupați de durerile lor, parte pentru-că nu prea recunoștea dispoziția aceasta momentană de tură a publicului. Roderich încă nu se putea obișnui cu gândul de a perde pe fratele iubit pentru totdeauna ear Gerda era așa lipsită de tărie încât adesea să închidea pe întreaga ziuă de-a plânge pe cel pierdut, o durere a cărei sfîntenie și tatăl ei o respecta cuminte.

La trista știre veni bătrânul colonel la Berlin pentru a mângăia pe nepotul său în aceste grele zile. Prin toate mijloacele posibile încercă a-l abate gândul dela trista întâmplare; nu-i succese însă de loc.

Intr'o dimineață stătu în toate zierele la loc de frunte următoarea știre importantă:

„Aseară a sosit aici distinsul călător african baronul Gonzales Schneiders și fu cu entuziasm primit la gară de o mulțime de oameni ai științei și dus în triumf la hotelul „Kaiserhof“ unde își are locuința. După-cum auzim dînsul are de gând deja înzilele acestea a ține o prelegere în casa arhitecturii spre a da publicității o icoană despre călătoria sa, despre descoperirile sale științifice și și despre moartea prietinelui său care puse capăt descoperirii așa de strălucit începută.

Roderich stătea tocmai cu unchiul său la cafea când ceti notița aceasta și i-o împărtăși îndată. „De sine să înțelege și noi vom fi acolo“ zise bătrânul.

În acest moment fu întrerupt de grijiitoare care întră aducând un bilet delicat predându-lui Roderich și pe care stătea scris „Gonzales Baron Schneiders“.

Surprins săriră ambiții și Roderich spuse să fie oaspele condus înlăuntru, care deja și intră.

Fața lui era palidă și întinzând lui Roderich o voce sărbătorească puțin vibratoare: „Cea mai adîncă condolență, dle doctor, n'asfi fi crezut că așa o să ne revedem“.

După-ce Roderich îl prezentă unchiului său îi spuse baronul scopul visitei sale.

Trad. de Hortense B.

(Va urma.)

Din sutele de milioane de investiții, câte s'au destinat acestor nenorocite comitate de pe unde populația emigrează? Ce plan a întocmit pentru-ca pe cale economică să leuciască un rău produs de cauze economice?

S'au făcutu-s'a cel puțin o anchetă serioasă asupra cauzelor emigrării în masă?

Nu. Ci guvernul unguresc a crezut că rezolvă afacerea făcând o lege care pedepsește aspru pe cei-ce îndeamnă la emigrare și pe cei-ce sunt prinși fără pasaport, lege pe care n'o aplică însă ca să se învedereze astfel și pentru străinătate, că cetățenii Ungariei nu sunt buni de altă treabă, de cât ca prin mizeria lor să îmbogățescă societățile de navigare. Ear după-ce au emigrat, să moară prin minele Americii ori să ajungă cerșitori pe străzile orașelor americane.

Luptă românească — în adunarea generală

a

comunității de avere din Caransebeș.

S'au pus Ungurii șovinisti să ne scoată afară din casă, din averea moștenită dela strămoșii noștri.

Faptul acesta a trezit inimile românești și din cei mai răbdători români a făcut tot atâția uriași luptători naționali.

Ce vreau adecă șovinisti? Scurt și lămurit: să statifice nu de odată ci treptat comunitatea de avere din Caransebeș.

În scopul acesta guvernul a comis fărădelegea de a lăsa să fie aleși prin presiunea organelor administrației ca reprezentanți la aceasta instituțiune fibirai, notari, primari — *mameluci* fără conștiința cinstei de a prețui averea grănițarească, câștigată prin sângele strămoșesc.

Și aici fu zis: românul e așa de prost, ca să se lase tras pe sfoară. Norocul numai, că nu în toate comunele ne lipsese conducătorii, cari veghiază tesaurul național. Ast-fel jumătate din reprezentanță este românească națională — după-cum vom vedea mai la vale din des'aterile adunării generale ținute la 29 I. c. aceasta adunare generală se poate considera una dintre cele mai însemnate. De o parte pentru-că intrânsa am văzut nerușinatul amestec al guvernului prin organele sale... corțeși ordinari și terorizatori asupra celor slabi de inger, — de altă parte pentru-că Românii de bine au răspuns cu demnitate națională la acest amestec prin aceea, că au dat expresie puternică nemulțumirii, îngrijorării și simțimentelor lor românești.

Drept aceea, cred — că nu facem rău dacă în scurt redăm cele petrecute în următoarele:

Președintele *Ilie Curescu* diplomaticul, dar fără energia emanată din caracterul firm al unui bărbat rezolut, ci prin ajutorul puterii se bucură și în sus și în jos de norocul de a fi suferit la acest post de mare valoare.

Dinsul, adecă dl *Curescu* ca conducătorul adunării generale s'a purtat sub critică:

1. S'a lăsat presionat din partea guvernului.

2. Nu a avut simțul onorului naționale de a abzie din comitet, și el cu venerabilul protopop dela Orșova.

Dar să-i zicem pe scurt — putem noi aștepta naționalism dela dl *Curescu*? Și e rușine — dar îi promitem, — că ultima oară e ales.

În chipul acesta s'a început adunarea generală Două tabere stăteau față în față. Tabera adevăraților români — și tabera celor prostituți.

În tabera primă erau preoții: în frunte cu protopopul *Orșovei* dl M. Popovici.

1. Anume cereul *Caransebeșului* preoții — *Iuliu Musta*, *Ghimboea*, *Ion Velovan*, *Ohababistra*, *Nicolae Ivanescu*, *Marga*, *Martin Vernichescu*, *Verciorova*, *Ion Popovici*, *Cireșu*, *Ion Jura*, *Dalci*, *Nicolae Cofocariu*, *Rueni*, *Ion Sirbu*, *Rusca*, *Ilie Pepa*, *Arminiș* (dinsul fiind suplent, ca se desarmează, pe cel ordinar — i-a cinstit diurnele numai se poată lua parte activă în aceasta luptă).

Nicolae Novacovici Gerbovești *Timotei Borchescu*, *Borloveni* vechi, *Vasilie Popovici*, *Pătaș*, *Ion Grozavescu* Corniereva, *Nistor Brințel*, *Corniereva*, *Mihail Costescu*, *Ieșelnița Bogovici*, *Te-regova*, *George Tătuca*, *lablanița*, *Pavel Magdescu*

Jupalnic, etc. etc. Apoi aproape toți primarii din cercul *Orșovei*. Se vede, că fibirul *Peczeleyi*, știe cinstea de a nu se amesteca în avere străină. Mulți fruntași țărani au mai susținut lupta bărbătoască.

Din partea guvernului a asistat comitele suprem *Pogány*, care nu s'a sfiiit privind ortășirea fibirailor în adunare.

Se ne închipuim două mese lungi puse în cruce în sala cea festivă a comunității de avere... în partea dreapta pe perete ne ishește tabloul actualului domn *Curescu*, care totodată și în ediția vie ni se presintă vederii în fruntea meselor de-alături cu suspomenitul fișpan. În jurul meselor pe lângă păreți e întins șirul mamelucilor: primari, notari, ... fibirai, comercianți români jidoviți ... și un preot rătăcit român cu numele *Domil*, senior.

La masa cea lungă e comitetul vechiu, și organele administrative-economice ale comunității de avere.

... În fundul sălii grosul românilor de bine, atât ca reprezentanți ... cât și ca interesați în cauza națională.

Se aude clopoțelul ... apoi tonul neputinței d-lui *Curescu*.

Punctul prim din ordinea de zi și cel mai important ... alegerea comitetului nou.

Dl *Magdescu*, preot simpatic și naționalist în numele adevăraților grăniceri cetește și propune următoarea listă de candidați:

președinte: *Ilie Curescu*,

vice-președinte: *Patriciu Drăgălină*.

Membri ordinari: Venerabilul protopop al *Orșovei* *Mihail Popovici*, —

Ion Popovici, comerciantul, român înflăcărat din *Mehadia*.

Când mamelucii auziră acest nume strigară în răgușeala glasului „trăiască *Brancovi*“ — ear Românii de bine „abzug *Brancovi*“.

Se începu o larmă asurzitoare ... abzug *Brancovi* ... jidovitul ... *Compagnonul* lui *Keppich*, *Neurhrer*...

Clopoțelul sună ... se făcu pe un moment liniște mortală ... președintele *Curescu* vorbește...

Ce se yezi?

Ori fărăteiege ... ori necunoștință parlarăntară...

„Pui la vot“ ... românii „Nu, nu — nu primim, abzug *Brancovi*“.

... Și se yezi minunea... *Curescu* fără a se fi cefit în adunare lista unor contra candidați ... bazat numai, ea primarul *Caransebeșului*, *Burdea* în pripă a pus sub nasul prezidențial pe o hârtie numele lui *Brancovi* ... ordonează votarea...

Se cetește numele fiecărui reprezentant... și i-se cere votul...

Aici fie zis — s'a văzut, cine-I Român și cine nu.

Totuși ca explicație se amintim cine-I odio-sul *Brancovi*.

Dinsul e președintele clubului liberal din *Caransebeș* ... e mai departe comerciant ... speculant mare și întreprinzător în compag. — *Brancovi*, *Keppich*, *Neurhrer*.

Acest *compagnon* are afaceri contractuale cu comunitatea de avere — adecă a luat poduri în arândă...

Nu-I așa? Ce bine e, că de, barem unul dintre ei se fie în fruntea averii grănițarești, pe care ei o exploatează...

Bravo Tie — Compatibilitate. Unde ești cinste — unde logico-o-o?

Astfel dară nemulțămirea grănițerilor ... „afară cu el“ — „nerușinatul“.

Se votează ... Cu un plus de patru voturi e ales ... cari voturi au fost presionate prin fibirul *Caransebeșului* ... nici barem reprezentante ilegal se fie...

Brancovi ... ales!

Se începe larma din nou... lucrare formală... Preoții în fruntea celor așa de aspru atacați prin presia guvernului pretind rezolut abziecerea lui *Brancovi*... dacă mai are un pic de cinste...

De unde? stă neclătit!

Se ridică protopopul *Orșovei* *Mihail Popovici*... încărunitul și venerabilul moșneag... aproape plângend... îngrijorat fiind de averea câștigată cu sângele strămoșilor... Apoi demn și bărbătește, în focul sufletului românesc expune memorabilele cuvinte:

„Int' un comitet, unde presia guvernului așa de tare duce opera de destrăbălare — nu pot, nu mi permite cinstea anilor mei, cinstea românească, se figurez ea membru, — de oare-ce știu prea bine, că nu pot se lupt cu rezultat în contra acelor, cari-și bat joc de interesele averii grănițarești. Vă rog domnilor reprezentanți, primiți mulțumita mea pentru votul unanim al d-voastră și primiți totodată și abziecerea mea.

„Nu primim!“

Înzădar — e neclintit moșneagul.

Drept are! Și românii îi făcură ovații furtunoase în adunare...

Un preot se ridică și strigă puternic „în numele cinstei românești — provocăm pe al. *Drăgălină* se abziec“...

Dar nu a abzis! Drept a e!

De barem — unul se avem cu inimă românească... vom vedea...

S'au mai ales în comitet dl *Miu*escu, comerciant.

Apoi suplenții propuși de dl *Magdescu*: — domni *Stoianel* maior în pensiune *Novacovici*, preot, *Șușoi*, țeran fruntaș ... și mai unul, care mi-a scăpat din memorie.

După alegerea comitetului... mamelucii au ieșit aproape toți, să se rēcorească pe la „pomul verde“ cu păharele de bere ... pe când românii au rămas și la celealalte desbateri ... rugări, proiecte... etc.

Mai ales preoții: *Magdescu*, *Tătuca*, *Novacovici*, *Ivanescu*, *Grozavescu*, *Iuliu Musta*, *Vasilie Popovici* — s'au distins prin a lua parte activă în desbaterile asupra averii strămoșești.

Adunarea a durat până la 1 oră p. m.

După adunare, preoții, învățători, primari, țărani reprezentanți, — adevărații români grăniceri au făcut ovații, — manifestatiune de omagiu — venerabilului protopop *Mihail Popovici*, — care așa românește a știut se apere cinstea națională.

S'au adunat cu toții într'o cameră a otelului „*Pomul Verde*“ de unde s'a trimis o deputatiune după dl sərbătorit al zilei.

Până la sosire... reprezentanții discutau cu evlavie bărbăția venerabilului protopop...

Am mai văzut present pe *Dr. Bradiceanu*, avocat tiner în *Caransebeș*, care în tot decursul zilei s'a purtat cu foarte mare interes — și cu multă dragoste de neam.

De sigur reprezentanții comunelor din fostul confiniu militar... vor ști se spună la sătenii lor, că până când un alt avocat tiner *Dr. Vladone*, trimis de „*Albina*“ din Sibiu — să se desmeardă în a lua parte a „*marcius 15-ike*“ — până atunci *Dr. Bradiceanu*, începător preferă a se manifesta verde românește.

Nici pe dl *Ionescu* avocat, nu l'am prea văzut agitând cu cuvântul și cu faptele... Bagseama a uitat că scrisese articoli senzationali.

Poate, că-și va gândi, că articoliul lui or fi trezind inimile românești...

Nu, doamne ferește!

Alții au făcut-o — și aceștia tac și fac — fără a se pune în evidență...

Da, domnule *Dr. Ionescu* ... altădată te dorim — să te vedem în rîndul luptătorilor cu — fapte.

Deputatiunea sosi cu dl *Mihail Popovici*... întrând în cameră, dl preot *Pepa* îl salută și presintă în numele reprezentanților de față omagiu pentru ținuta d-sale bărbătoască — la ce apoi ține o vorbire foarte călduroasă protopopul sərbătorit, motivându-și atitudinea. A fost viu aplaudat...

După aceasta manifestare, cu toții ne-am dus la prânz, având o masă lungă națională, separat de mamelucii, stăpâniți dela fișpan până la fibirai și notari...

Musica era la masa românească ... veselie și mulțămire sufletească ... iar la a mamelucilor în sala cealaltă ... par'că era un conduct funebru...

Discursuri ... deșteaptă-te române ... cântece până la plecarea trenurilor de după amiază...

Cu un cuvânt românii de bine au dovedit că merită ca reprezentanți încrederea comunelor lor...

În viitor ne vom revedea organizați... și vom ști să alungăm lupii din averea strămoșilor.

Dr. Vichentie Nabucodonosor.

Din străinătate.

Regimul de teroare al lui Combes.

Guvernul francez a ordonat deja scoaterea crucifixului din salele de judecatorie și de învățământ. Această crimă s'a săvârșit chiar în timpul sărbătorilor Paștilor. Anume în urma proiectului de rezoluție al majorității camerei, ministrul justiției a ordonat, că încă *sub durata sărbătorii Invierii crucea să fie dată afară din salele judecătoriilor*. Presa opozițională atacă această dispoziție în modul cel mai vehement. Pentru întrunirea proximă a camerei s'a insinuat interpelație. Casul acesta se va aduce năpăd și în senat. Membrul regalist al senatului în departamentul Senet *Rondu* a adresat prefecturii departamentului Senet o provocare de înțeles, că această dispoziție a ministrului justiției până atunci să nu o execute, până ce și senatul n'a deliberat în afacerea aceasta.

Telegrame.

Războiul ruso-japonez.

Odesa. — După sosirea marinarilor de pe Variag și Koreets, s'a oficiat un Te-Deum solemn pe piața primăriei.

Un prânz s'a oferit în urmă marinarilor, în casarmă, și ofițerilor la școala militară.

Vaporul Malaya având pe bord pe marinarii din eroicul echipaj al crucișătorului Variag, a sosit aci și a fost primit cu salve de artilerie. O flotilă întreagă de vase încărcate cu lemne, s'a dus înaintea vaporului Malaya, aclamând cu entuziasm pe marinarii eroi.

Comandantul portului a distribuit mai multe cruci Sf. Gheorghe echipajului după Variag.

Elevii școlii militare erau înșirați pe ambele părți ale străzii, pe unde trecea cortegiul.

Viena. — Ziarele din Berlin află din Tien-Tsin că Rușii au pus stăpânire pe arsenalul chinez din Hirin, unde au început fabricația munițiilor pentru trupele din Mandciuria.

Japonezii au îngropat 50 de cadavre, 120 răniți au fost transportați în lagărul Japonez.

Trupele rusești din Liao-Jang sunt entuziasmate de această victorie.

Londra. — Agenția Reuter află din Iuma că o luptă crâncenă s'a dat între expediția engleză și tibetani. Aceștia au fost respinși din lagărul lor situat aproape de Guru. Tibetanii au pierdut 400—600 oameni, printre cari și generalul tibetan.

Contra regicizilor din Serbia.

Belgrad, 18 Martie. Oficialul publică decretul prin care se pun în retragere 12 ofițeri, printre cari colonelii Zivojini, Misici, Isakovic, Mitivoevici și locotenentul-colonel Lukici.

DISCURSUL D-LUI P. P. CARP

rostit în camera României la discuțiunea generală asupra tarifului vamal.

Die președinte, să nu vă așteptați că am să mă arunc în multe teorii economice. Pentru a aduce înaintea d-voastre concepțiunea economică originală nu mă simt destul savant. A aduce însă dinaintea Camerei adevăruri economice pe care fie-care le poate găsi într'un tratat popular de Economie Politică, pentru aceasta nu vă cred destul de ignoranți.

Este însă un lucru asupra căruia aș voi să spun puține cuvinte până a nu intra în miezul cestiunii: este cestiunea capitalurilor străine.

Aud din multe părți diatribe violente, din alte părți susțineri aprigi a capitalurilor străine și mă întreb dacă și unii și alții își dau bine seamă de cestiune; căci în fine, d-lor, a fi contra capitalurilor străine este a fi în contra muncii capitalizate, adică a avea pretențiunea de a face noi totul, a noueou cum zice francezul, și de a ajunge la aceleași rezultate la care a ajuns o omenire întreagă în atâtea mii de ani.

D-lor, în ultima instanță ce numim capitaluri străine?

Adică Constituția noastră nu este un capital străin?

Oare un creier românesc a inventat libertățile noastre publice? Pe terenul moral ce nu este capital străin? Apoi cea mai frumoasă etică, etica religioasă creștină, ne-a fost dată de un Evreu; și ori-unde ne aruncăm ochii trebuie să zicem că ceea-ce suntem astăzi, și ceea-ce ne înconjoară, este într'adevăr rezultatul unei munci a noastre, dar unei munci de absorbție a tot ce a muncit alții înaintea noastră.

Apoi, dacă pe terenul intelectual este așa, dacă pe terenul politic este așa, dacă pe terenul moral este așa, vroiți d-voastre ca pe terenul material să faceți o excepție? Vroiți un ce imposibil. Imposibil pentru-că, ori-cum vor vorbi acei cari sunt contra capitalului străin, ei singurii vor contribui la introducerea lui în țară. Vroiți industrie națională, faceți o fabrică și acel care face fabrica este poate unul dintre acei cari se ridică contra capitalului străin, care cer muncă națională și capital indigen. Foarte bine, iar, după ce-a făcut această diatribă, se duce binișor și se adresează la capitalurile străine ca să vină să-l pună în posibilitate de a crea fabrica. Proprietarul, după ce a făcut și el o diatribă contra capitalului străin, când are nevoie de bani ca să continue agricultura lui, se duce la bancheri — și este știut că toți bancherii noștri sunt comandați de bancherii din străinătate — și cu toate diatribile noastre nu vom putea face nici un pas, nu vom putea face, vă afirm, nici un progres fără capitaluri străine, iar d-lor, se zice „capitalurile străine intră în țară și apoi es din țară, și se duc la străini înapoi cu un mare câștig“. Așa este dar și ploaia care a căzut pe pământ se întoarce iarăși la cer; căzând însă pe pământ l-a îmbogățit, l-a alimenat și l-a făcut mai productiv. Așa și capitalurile străine vin la noi și de la noi iarăși se duc de unde au venit, însă prin trecerea lor pe la noi are să iasă o întărire a muncii naționale, așa de mare în cât vom fi recunoscători acelor cari le-au adus și acelor cari le-a întrebuințat.

Viu acum la cestiune.

D-le președinte, dacă se poate zice cu drept cuvânt că generațiunea de la 1848, a făcut România modernă sub punctul de vedere politic, se poate zice cu tot atât cuvânt că generațiunea de la 1866 a presidat la renașterea noastră economică. Și în această privință, eu, care de la 1875 și până astăzi am conlucrat la toată această mișcare, mai mult sau mai puțin în evidență dar fără întrerupere, eu pot zice că partidul conservator poate revendica ca a sa partea cea mai frumoasă.

D-lor, la 1875 care era situațiunea României? Eram pe atunci vasalii unei curți suzerane. Pe atunci avea în contra noastră mănunchiul puterilor europene cari cerea și cerea, în virtutea tratatelor, aplicarea convențiilor sale comerciale cu Turcia și la România. Așa se impune de la primul pas următoarea problemă ca să poți aplica un sistem oare-care, fie de liber-schimb, fie de protecție, ca să poți indemn țeara aceasta pe o cale industrială, care este prima condițiune? Prima condițiune este libertatea de acțiune. În afară de ori-ce tarif în afară de ori-ce teorie, în

afară de ori-ce preocupățiune, înainte de toate era evident cum că oamenii noștri de stat, trebuia să dobândească cu ori-ce preț, libertatea de acțiune; și ca să aibă libertatea de acțiune, trebuia să rupă acel mănunchiu de puteri, acel concert European care invoca față de noi niște trac-tate la care nu participasem.

Ideea însă cum că am fi putut noi atunci să ne facem un tarif autonom cât de posibil, să-l prezentăm cu puterile unite, este atât de utopică, atât de imposibilă, că nu înțeleg cum au unii curajul de a acuza pe oamenii de stat de atunci că nu au făcut-o.

Înainte de toate deci trebuia ca mănunchiul acela să fie rupt, și nu se putea rupe de cât câștigând una din puteri care ar fi recunoscut nouă dreptul de a trata și care ne-ar fi pus în pozițiune de a zice celorlalte puteri când vor veni să ne aplice capitulațiile, apoi ceea-ce a făcut cutare mare putere aceea trebuie să faci și tu; căci atunci dacă nu o faci nu mai este o cestiune de dreptate, ci o cestiune de ostilitate vădită și nici o putere nu ar fi putut să se pue în situațiunea aceasta.

Prin urmare când ni-s'a propus de Austro-Ungaria de a trata cu noi, de la stat suveran la stat suveran, nici nu mai putea să se discute cestiunea, după mine, căci nu era o cestiune industrială, era o cestiune de libertate ca stat. Și bine au făcut acei oameni de stat atunci, că nu s'au preocupat de cestiunea industrială? cu atât mai mult au făcut mai bine, d-le Președinte, cu cât acea convențiune nu era de cât un ce trecător, pentru zece ani, — dreptul însă de a trata este un ce permanent și micile sacrificii pe care le-am făcut atunci pe când nici vorbă nu era de o industrie națională în țară la noi, că nu pot cădea în cumpănă cu marile foloase trase dețeară prin convențiunea din 75. Într'un cuvânt era renașterea noastră economică și eu felicit și cred că istoria va felicita pe acei care au făcut-o.

D-lor, zicând acestea, nu le zic nici ca să apăr nici ca să acuz pe cine-va; însă cu acest prilej putem noi să beneficiem de oare care învățăminte. Actul acesta care de sigur va avea în istorie un loc frumos a provocat pe atunci exodul opoziției în Cameră: precedat așa faimoasa frază că am aruncat România sângerândă cu pumnariul în piept la picioarele lui Andrássy.

Amintesc... Întâiu, pentru-ca să învățăm cu toții până unde ne poate împinge orbirea pasiunii politice; al doilea ca să constatăm cu plăcere că, nefericitul exemplu dat la 1875 este un exemplu repudiat azi și de dreapta și de stânga.

Și de aceea, d-lor, când vine dl ministru de finanțe, și ne vorbește de nefasta pagină a convenției dela 1875, eu cred că nu este decât un ecou, îndepărtat de al acelor lupte. Și fiind-că nu este decât atât, eu nu mă voi ridica la diapasonul unei protestări energice, m'ași teme că dacă aș da un ton tragic cuvintelor mele, ele să nu vă pară tot de odată și ceva ridicole. Regret că dl ministru de finanțe n'a avut același sentiment ca și mine.

D. Em. Costinescu, ministru de finanțe: Atunci n'ar mai fi cartel, ar fi fusiune.

Dl P. P. Carp. D-nule ministru de finanțe, fiind-că vorbiți de pretinsul cartel, numai d-voastră ați tras foloase din el pe termenul politic, și regret că nu ați beneficiat de dînsul și pe terenul gustului.

Dl. Em. Costinescu. Noi credeam că v'am devansat.

Dl Carp. Dela 1875, naște epoca convențiunii și eu unul nu sunt din aceia care acuză partidul liberal, cum că de și a protestat în contra convenției cu Austria, deși a eșit din Cameră, îndată ce a venit la guvern, și a reintrat în viața legală, s'a grăbit a sancționa acea convențiune. Asemenea nu sunt dintre aceia care acuză pe guvern, că a întins-o la alții, căci era firesc, d-lor, întâiul pas făcut, în ideia tuturor, era fatal să mergem înainte, căci convenția cu Austria, fără convenții cu celelalte puteri, ne-ar fi dat țeara ca un tărîm de exploatațiune exclusiv Austriei.

Aceasta nu se putea, și prin urmare în mod logic, în mod fatal, d-voastră ați trebuit întâi să recunoașteți însemnătatea actului, sancționând convențiunii; al doilea să trageți toate consecințele necesare, din acest fapt dovedind că ceea-ce ne-a concedat Austro-Ungaria nouă, adică libertatea de a trata, trebuia să ne concedeze și celelalte puteri.

Că în aşteptare a venit războiul, că în aşteptare atât situaţiunea noastră, câtă cu puterile străine s'a schimbat, din toate acestea, nu se putea trage nici un argument, fiindcă atunci nu se prevedea ceea-ce are să fie mai târziu.

Tot asemenea nu văzusem că d-voastră dela 1886 nu aţi introdus un tarif autonom, şi nu aţi început adevărata eră a activităţii noastre industriale, ci aţi continuat făcând numai un mic războiu vamal cu Austria. Epa a aceea era o eră de si uaiuina economică, şi de nesiguranţă politică în partidul liberal.

Abia la 1891, partidul conservator face tariful actualmente în vigoare.

La 1893, el încheie primele convenţiuni adevărat serioase, adevărat folositoare pentru această ţară, şi ori care ar fi criticele care aduc acestui tarif, din toate discuţiunile care au urmat până acum, am putut constata cu plăcere, că starea de care ne feliicităm cu toţii, a industriei naţionale sub regimul acestui tarif s'a produs.

Prin urmare, iată ce are să zică istoria: partidul conservator a redobândit libertatea de acţiune a României în materie de tarife vamale, apoi va constata că partidul liberal neştiind încă cum şi până la ce punct poate să facă tarife, a fost obligat, cum zice francezul să tatoneze vre-o 10—12 ani, şi că numai dela 1891, a început o adevărată eră de activitate industrială.

Şi constat cu plăcere că, ori-ce s'ar putea zice, că la începutul acestei renaşteri a prezidat partidul conservator că la întărirea adolescentului care eşia din şcoală tot partidul conservator a venit şi i-a dat mijloace de a-şi creea o poziţiune.

Acum, d'lor, dacă am făcut acest istoric, o repet, nu e nici ca să apăr, nu e nici ca să acuz, dar am voit ca scriitorii viitorii să aibă dinaintea lor amândouă părerile, şi să poată judeca comparând pretenţiunile fie-cărui, care e adevărul.

Imi amintesc totdeauna, dle preşedinte, o maximă germană, care este la Frankfurt, pe palatul imperial german şi care glăsuieşte în modul următor: „cuvântul unei părţi este cuvântul nimeni, să se asculte amândouă“.

Şi acu cred că din comparaţiunea acestor pretenţiuni mutuale va eşi adevărul, şi că de adevărul acela, nu are a se îngriji partidul conservator.

D-le preşedinte, acestea odată zise, să vedem care este situaţiunea noastră actuală.

Convenţiunile noastre expiră, sau sunt pe cale de a fi denunţate. Sub regimul tarifului actual noi am făcut progrese, care ne pot pune, mai mult de cât ori când, în posibilitatea de a şti unde, şi până la ce grad putem veni în ajutorul industriei naţionale.

— Prin urmare era greşită din capul locului ideea de a da cu totul la o parte acest tarif şi a veni cu un altul întreg, ca cum nu am avea a conta cu nici o experienţă din trecut, ca cum nu aveam a ne folosi întru nimic de roadele tarifului actual, şi că şi cum noul tarif trebuia să iasă armat, ca Minerva din capul lui Joe, din capul iubitului nostru ministru de finance.

Eu aş fi procedat alt-fel. Este evident că în tariful actual... sunt părţi cari trebuie modificate. De exemplu toate părţile privitoare la valori. Ea cred că chiar dacă valorile de atunci erau absolut exacte, ceea-ce n'am afirmat nici odată, încă în acel 10, 12 ani s'au modificat valorile aşa încât tot-dauna ai de modificat ceva. Prin urmare la valorii acolo aş fi admis ca să se supue unei revizuirii generale. De acolo în colo ce era de făcut? Să nu protejezi ceea-ce are o protecţiune suficientă? Şi nu voi intra în amănunte, dar voi cita exemple ca să arăt că nu s'a procedat ast-fel. Trebuia să studiem cari sunt industriile cari n'au nevoie de o protecţiune. De acolo, să vedem cari sunt industriile cari nu pot să se întărească, sau nu pot să nască fără o protecţiune mai puternică de cât aceea pe care o dă tariful actual.

Foarte bine. Dar atunci pentru ce o remaniere completă?

În sistemul meu ea devine absolut inutil, căci în realitate ce voim cu toţii?

Voim ca industriile cari prosperează să rămâie în poziţiunea lor actuală şi numai acele a căror infiinţare se reclamă să fie altfel protejate decât în tariful actual. Este vorba aci numai de părţi speciale din tarif, iar nu de aplicare la tarif a unui nou sistem.

Dar aici am o rezervă de făcut.

Să proteguim foarte bine! Dar cum?

În dauna consumatorilor?

Eu zic da, evident că da, nici nu se poate altfel. Însă nu în dauna consumatorilor cu posibilitatea pentru industrial să-mi vindă mai scump o marfă proastă. Cu alte cuvinte nu vreau ca protecţiunea să meargă până la crearea de diferite monopoluri cari scutesc pe industriali de ori-ce teamă de concurenţă chiar atunci când nu ţine seama de progresele industriei sale.

Voim deci ca marfa străină cea bună să poată concura cu marfa indigenă cea proastă.

Monopolul nu ţine cont nici de preţ, nici de calitate, şi prin urmare este un ce care este vătămător pentru consumator; dar mai mult încă pentru avintul nostru industrial, căci progresul devine imposibil în asemenea condiţiuni.

Acum d'lor, dacă acuz că tariful d-lui Costinescu păcătuieşte în această privinţă, vă mărturisesc că aş putea cu drept cuvânt să întempin obiecţiunea: bine, dar eşti d-ta sigur, că acest tarif, este un tarif real?

Nu te lupţi d-ta cu nişte mori de vânt?

Căci, în ultima instanţă ştii d-ta cum are să iasă tariful din forfecătura convenţiilor comerciale?

Nu rideţi, d'lor ministru de finance, căci am capatul şi la obiecţiunea aceasta (ilaritate).

Dacă ar fi exactă, absolut exactă întempinarea aceasta, atunci toată discuţiunea noastră ar fi absolut inutilă, căci am discuta un ce necunoscut; avem un tarif, dar nu avem tarif. Când în stulul comisiei făceam d-lui ministru de finance obiecţiunile mele: d-lui Costinescu, lua un aer misterios şi răspundea... şti! obiect de compensaţiune. Dle Costinescu, dar d-voastră prin cutare taxă împedicaţi avintul agriculturii noastre? — Pst. Obiect de compensaţiune.

Încât atitudinea d-lui ministru de finance mi aduce aminte o împrejurare din viaţa mea de şcolar la Berlin.

Se reprezenta o comedie la teatru. În comedia aceea ministrul lucrărilor publice cheamă pe un impieगत şi îi spune: d-le cutare, în cutare provincie e să se facă un drum de fer şi unii cer traseul să zicem pe la Ploceşti, iar alţii cer traseul, să zicem pe la Urziceni, ia dute d-ta, dar într'un mod discret ca să nu ştie nimeni, şi studiază lucrul la faţa locului.

— Foarte bine, voi fi cât se poate de discret.

Se duce impieगतul, vine la gară, se presintă la ghişet: d-le, un bilet.

— Pentru care destinaţie?

— Pst, nu pot să spun: este un secret de Stat. (Ilaritate).

Tot aşa şi d-lui ministru de finance nu vrea să ne spuie unde vrea să meargă.

D. E. Costinescu, ministru de finance. Nu se potriveşte. (Va urma).

Dela Academia Română.

Vineri, la ora 1 jum. după amiază. Academia română a ţinut şedinţă publică sub preşedinţa d-lui P. S. Aurelian.

D. Dr. Istrate a făcut o comunicare asupra cător-va date relative la monumentele de pe timpul lui Ştefan-cel-Mare.

D-sa a vorbit în primul rând de mica biserică din Borzeşti, comună în judeţul Bacău, unde s'a născut marele voevod.

Această biserică a fost clădită pe la anul 1434 de Ştefan-cel-Mare în amintirea iubiţilor săi părinţi.

Biserica din Borzeşti actualmente e în ruină şi în ea nu se mai slujeşte. E de bolovanii, cărămidă şi de peatră scoasă din localitate.

Materialul fiind grosolan, nu prezintă nici o soliditate.

E îmbucurător că ministerul cultelor a luat decizia de a restaura acest monument istoric.

În privinţa cauzelor cari ar fi făcut pe Ştefan-cel-Mare să construiască biserica din Borzeşti, se povesteşte următoarele legende:

Ştefan-cel-Mare se războia în fruntea unei cete de băieţi din sat cu copilul de sătean George care avea ceata sa şi reprezenta pe tătari. Aceştia învinşi, George, hatmanul tătarilor, fu judecat şi spânzurat de subţiori de o cracă a unui stejar.

În acelaş timp sosesc de fapt tătarii.

Copiii fug şi se pitesc cum pot; numai George, străpuns de suliţi, fu ucis.

Ştefan, de şi ajuns Domn, nu uita pe vechiul său prieten de copilărie. În prima înfringere ce pătimiră tătarii dela el, fiul hatmanului căzu prins de ostaşii moldoveni. Acesta adus la Borzeşti, fu atârnat de aceeaşi cracă şi judecat. Solii hanului veniţi a-l răscumpăra, fură înapoişti cu darurile trimise şi fiul său ucis ca şi George.

Stejarul fu ars şi în locul său Ştefan zidi biserica.

După o altă versiune se spune că pe când adversarul lui Ştefan era spânzurat de craca unui nuc, un epure, tuli la vale de sub un tufiş vecin. Copiii alergară după el şi uitară pe camaradul lor care muri în ştreang. În amintirea acestui episod, Ştefan ar fi zidit biserica.

În localitate să crede că sfânta masă din altar e pusă pe trunchiul vechiului stejar tăiat. Se va putea constata aceasta cu ocaziunea restaurării.

La 4 Iulie viitor e al patrulea centenar dela moartea gloriosului Domnitor.

Comuna Borzeşti, care a văzut născând pe acest apărător al patriei şi creştinătăţii n'ar fi oare locul cel mai meritor unde s'ar putea sărbători memoria lui?

Continuând, d-lui Dr. Istrate vorbeşte de vre-o două-zece de biserici construite în ţară în amintirea glorioaselor sale războaie dând explicaţiuni asupra fie-căreia din ele, precum şi asupra unor inscripţi şi embleme rămase de pe acele vremuri.

D. Dr. Istrate îşi termină conferinţa insistând asupra necesităţii de a se alcătui o lucrare complectă relativ la monumentele bisericesti, lucrare care ar aduce lumină nouă asupra trecutului nostru.

Războiul ruso-japonez.

— Ştiri sosite prin postă din străinătate. —

— „Naţional Zeitung“ publică un articol foarte bine informat şi documentat în privinţa cavaleriei ruseşti, comparată cu cea japoneză. Rusia are în Extremul-Orient numai un regiment de cavalerie europeană, cel cu 6 escadroane Primorşe, de pe lângă corpul I de armată, încolo sunt numai Cazaci asiatici: 48 de sotnii sau escadroane. Mai e un regiment de Cazaci dela Cita.

Se mai formează 24 de sotnii din locuitorii din Transbaical. După complectare, Kuropatkin va avea 102 sotnii. Deşi Cazacii sunt buni călăreţi, dar nu trebuie să uităm că regimentele lor sunt mai mult pe hârtie de cât în faptă şi că ofiţerii lor sunt mai mult din cel din rezervă, deci bătrâni.

Japonezii au numai 59 de escadroane de cavalerie, dar le-au în realitate, gata formate şi excitate, în stare a intra în luptă. Deşi Japonezii nu sunt aşa de buni călăreţi ca şi Cazacii, dar nici n'o să prea fie lupte mari de cavalerie în regiunile muntoase ale Manciuriei, cât de serviciul de campanie, cavaleria japoneză nu lasă nimic de dorit şi e perfect exercitată după reglementele germane. Deci escadroanele aflătoare pe linia Gensan-Seul etc., n'au a se teme de comparaţia cu cele ruseşti ce le stau înaintea.

Guvernul japonez a făcut cele mai mari şi mai nemerite silinţi pentru a-şi îmbunătăţi rasa cailor, întemeind herghelii a statului şi aducând în Franţa, Ungaria etc., epe şi armăsari aleşi de ofiţeri japonezi, cari s'au dovedit perfect pricepători în cele mai delicate şi mai grele chestii privitoare la cai. Căii Japonezilor nu sunt aşa proşti cum se zice, ci deşi mici dar sunt vioi, foarte nepretenţioşi şi ţin la muncă grea, mai ales cei din Formosa şi Kinşin.

— O ştire oficială din Petersburg confirmă că încrucişătorul „Baian“ a sărit în aer, din oamănt de pe el n'a scăpat aproape nimeni. „Baian“ era unul din cele mai noi şi mai bune încrucişătoare ruseşti. Cauza a fost o mină japoneză. „Tezeravici“ şi „Retvizan“ au fost desarmate. S'a pierdut ori-ce nădeje şi pentru „Palada“. Retvizan s'a desfăcut din toate încheeturile, servind ca fort în luptele din urmă.

— Se crede că o flotă rusească, însoţită de vase încărcate cu cărbuni, se va uni cu „Oslablia“ şi alte vase ruseşti, ce se află acuma la Vigo în Spania. Deci 18 vase de război ruseşti ar fi pe drum spre Extremul Orient, unde vor ajunge în două luni de zile.

— Se crede că pe cât timp flota rusească dela Port-Arthur nu e nimicita, debarcarea Japoniezilor la Niucivang ar fi o greșală.

— Pește 15 zile vor începe a lucra pe Baical vapoarele sfărâmatoare de ghiată, ear în Aprilie va funcționa calea ferată de pe lângă Baical.

— La Liaojang, 70 de klm. spre sud de Mukden, e centrul de concentrare al Rușilor. De aci pot să plece spre a întimpina fie un atac la Ialu, fie la Niucivang. Frontul dela Niucivang și cel dela Ialu sunt bine întărite pentru a da timp ajutoarelor să sosească la punctul amenințat. Liaojang e în șesul lui Liao, pe afluentul acestuia dinspre stânga, Taitse. Comunicațiile cu Niucivang sunt ușoare și bune, dar cele cu Ialu sunt anevoioase de tot. Armata ar putea ajunge la Niucivang în 7—8 zile; ear la Ialu în 18—20, trecând peste înălțimele stâncoase și grele ale Cianbosanului.

— Rușii după-ace au proclamat starea de asediu în Niucivang, au luat cu sîla de pe casele Americanilor și Englezilor steagurile țerilor respective. După protestele consulilor s'a suspendat aplicarea până la răspunsul puterilor.

— La Petersburg se asigură că Anglia a vîndut Japoniei 10 torpiloare.

— Robert Hart directorul vămilor maritime în China a prezentat împăratului Chinei un memoriu prin care îndeamnă să se organizeze, cât mai în grabă o armată puternică, de oare-ce numai întemeiată pe aceasta, ar putea China să-și exercite influența la încheierea păcii între Rusia și Japonia. „Novoie Vremia“ acuză pe Englezi că vor să provoace turburări.

— Asupra luptei dela Cenggiu dăm amănunte: Patru escadroane japoneze se aflau la 5 verste la Apus de Cenggiu; generalul Mișenko, cu 6 companii, plecă asupra lor. Japoniezii începură a trage focuri: din dosul zidurilor. Două escadroane rusești începură să se lupte cu deal la 600 de pași de oraș. În oraș era o companie de infanterie și un escadron ale Rușilor. Rușii au atacat pe Japonezi cu focuri concentrate; dar și Japoniezii s'au luptat vitejește, deși prinși între două focuri. După luptă de jumătate de ceas au încetat focul și s'au ascuns prin case, înălțând în două locuri steagul Crucii roșii. Curind sosiră dela Casan escadroane de Japonezi, din cari două pătrunseră în oraș, ear al treilea fu pus în neorînduială de focurile Rușilor. Timp de un ceas Japoniezii n'au putut eși din case nici a se concentra. Peste 1/2 ceasuri sosiră în pas gimnastic 4 companii dela Kasan. Atunci Rușii încălecară și se retraseră, trecură prin strămoare și se așezară dincolo în linie de bătaie. Japoniezii au ocupat punctele părăsite de Ruși, dar nu i-au urmărit.

— Rușii au părăsit linia lor întărită la râul Velumkiang și se concentrează la Vigiu și de-alungul Ialului. Avantgarda japoneză e la 60 klm. de fluviu. Ciocnirea dela Cienggiu n'are însemnătate.

— Rușii ațită pe poporul dela sate din Coreea contra Japoniezilor; în orașe țin Japoniezii ordine. Coreeanii încep a admira regula și disciplina ce țin aceștia și a se mulțumi cu dînsa.

— Tonghaci din Coreea nordică sunt cu Rușii și silesc poporul să le dea banii și orez. Tonghaci au de gând să răscoală țara, când Japoniezii ar fi bătuiți de Ruși. Vivandierii japonezi pradă pe Coreeni, ceea-ce pricinuește mare nemulțumire. Seulul e plin de banii falși. Mulți bancheri au dat faliment. Din pricina lipsei se mîncă și cioare. Presa e supusă unei cenzuri foarte aspre. Nu e adevărat c'au fost lupte mari în Nord.

— Războiul ar începe cu toată serioșitatea numai după-ace Japoniezii ar respinge pe Ruși la Ialu și la Niucivang și ar câștiga biruință, cari se facă pe Ruși a părăsi Liao-iang și a se concentra la Harbin.

— După o știre din Seul, în lupta dela Cenggiu au căzut 50 de Japonezi și 100 de Ruși, deci e cea întâi ciocnire serioasă pe uscat, deși tot numai o luptă de avant-posturi.

— Paza căii ferate manciuriene o fac Chinezii, căci eată ce ordin a dat guvernul chinez cătră toți funcționarii administrativi chinezi din Mancuria: „Pe linie să se așteptăraze chineze numai în numărul cerut de regulament. Poliția să nu se amestece la paza liniei. Când e nevoie de făcut expediție în contra Chunguzilor, să se întrebuinteze numai câți oameni trebuie și se dea veste câți și sub cine și pe unde vor merge și unde vor poposi. Soldații chinezi vor purta pe piept și pe arme semnele hotărîte. Iodată ce s'ar călca regulele, patrulele vor fi dezarmate.

— La protestul Rusiei contra bombardării carantinei dela Sanșantan, Japonia a răspuns că n'a primit veste de nimicirea acelei stații și că de altfel de pe mare, nu e oprit a bombardarea asemenea clădirii.

— Suvorin publică în „Nov. Vremia“ un articol îndemnînd pe Europeeni să se unească în contra Statelor-Unite, numindu-le parvenit obraznic, care pune picioarele pe masa politice asiatică. După-ace Europa le-a îngăduit să prade Spania, acuma își bagă nasul pretutindeni în Asia, fără a se mai sinchisi de doctrina lui Monroe. Inchee că datorita de frunte a Europei e să se unească în contra Japoniei și a Statelor-Unite.

— Graful Zamoyski, Czertwertynski, etc. se află în fruntea unei societăți poloneze pentru organizarea unei ambulanțe polone în Asia răsăriteană. Dar patrioții sunt contra și vîd că nobilii caută a dovedi credința Rusiei. S'au făcut demonstrații contra și li-s'au spart fereștele.

NOUȚĂȚI.

BRAD, 5 Aprilie 1904

— **Intâlnirea împăratului Vilhelm cu președintele Loubet.** Ziarul italian „Avanti“ scrie despre iminenta întîlnire a împăratului Vilhelm cu președintele Republicii franceze. După știrea acestui ziar, guvernul german încă de prin luna Nov. a. tr. a făcut mereu demersuri pe lângă guvernul francez în privința asta. Intre intermediatori a fost și regele *Edvard*, care a propus, ca întîlnirea să se întîmple în *Birmingham*, dar acest plan n'a reușit. Acum regele *Victor Emanuel* a luat asupra sa problema de a pregăti un rendez-vous pe seama împăratului german și președintele francez. Regele Italiei a și atins afacerea asta mai astă toamnă din incidentală vizitei sale la Paris; ear acum cu ocaziunea vizitei împăratului german la Neapole a conferat și cu Vilhelm.

— **Alegere de președinte al Statelor-Unite Americane.** Cu toată verosimilitatea la alegerea președintelui earăși numele lui Roosevelt va eși din urnă. Popularitatea actualului președinte e atât de mare, încât nici măcar contra-candidat nu va avea. Astfel se va întîmpla ceea-ce n'a fost pîn' aici să fie ales cu unanimitate. În adunarea națională pentru candidarea președintelui pîn' acum s'au ales 302 delegați, dintre cari 257 necondiționat își vor da votul pentru Roosevelt.

— **Ultimul act.** După trăgănări de luni de zile, însfîșit totuși și-a împlinit cuvîntul dat (deși nu de bună voie că sub presiunea legitimă a puterilor). Regele *Petru*: a îndepărtat dela Curte parte prin transferare, parte prin pensionare, pe regicizi. Numărul de eri al ziarelor din Belgrad înregistrează simplu de tot ucasele de pensionare a oficerilor. Rezolvirea în chipul acesta a afacerii oficerilor conspiratori a mers cu mult mai ușor decît cum s'a credea. Incurcăturile s'au luat dela ordinea

zilor și ambasadorii puterilor în zilele se vor reîntoarce în Belgrad. Pe *Dimitrie* basadorul de pîn'acum al Austro-Ungariei vor înlocui cu alt diplomat, tot așa mai reîntoarce ambasadorul de pîn' Angliei *Eanhamm* și va fi numit altul lui.

— **Neauă în Flume.** O sosită din Fiume anunță, că acolo mare neauă mestecată cu plou este acoperit cu zăpadă mare. De a nins la Abazia, Veneția și Italia în Fiume afară de asta de eri încă ribundează Bora.

— **Japonia și „Code Civile“.** Cenzitul codicelui Napoleon a fost serbat și în Japonia. Japonia a luat și ea mai multe dispoziții din acest codice și așa cu drept cuvînt s'a alăturat și ea șirului jubilanților. Sărbătoarea — precum se scrie din Paris a fost imponentă. Cele două camere au ținut ședința cumulativă în care președintele a ținut discurs de preamărire despre Code Civile. După-aceia la propunerea ministrului președinte au trimis o depeșă de felicitare la adresa președintelui *Loubet*. La ședința a asistat ca oaspe de onoare *Harmand* ambasadorul din Tokio al Francei, care în cuvinte calde a mulțumit în numele Francei pentru sărbătoare și a făcut declarații măgulitoare la adresa guvernului japonez, cari în vremurile aceste critice dovedește o ținută atât de corectă și demnă.

— **Pedeapsa cu bățul.** Am anunțat într'un numer trecut, că în Danemarca avea să se introducă legea despre pedeapsa cu bățul pentru a zădărnici adoptarea proiectului a treia cetire. Într'o ședință de noapte a-marelui proiectul a dat de mal. Deputații socialiști au observat, că lipsesc 22 deputați. și astfel profitînd de această absență a celor 22 deputați, iute declarară, că renunță la cuvînt pentru a lăsa să urmeze votarea. Președintele n'au încătrău. Resultatul votării a fost surprinzător: pentru proiect au votat 54, contra lui 23, ear 14 deputați n'au votat de fel. În Danemarca însă se recere o majoritate absolută de voturi (57), ceea-ce la a treia cetire proiectul n'a putut întruni în urma absenței alor 22 deputați. Se crede, că acest rezultat neașteptat va avea drept urmare criză ministerială parțială avînd probabil ministrul justiției *Alberti* să părăsească portofoliul.

— **Anarhiștii lui April.** Din Roma se telegrafează: Eri s'a răspândit vestea, că în contra papei *Pius X*, anarhiștii erau să comită un atentat. Anume ziarul oficios *Capitale* a adus vestea, că doi anarhiști au reușit să între travestiți ca preoți în Vatican. Aici au a arătat cu o epistolă falsă de recomandățiune, pe care ar fi căpătat-o dela cardinalul *Gibbon*. Pe baza acestei recomandățiuni aveau să fie admiși naintea secretarului de stat *Merry del Val*, dar atunci au fost recunoscuți și deținuți. Vestea aceasta a provocat mare agitațiune, dar la urmă s'a dovedit că nimic nu este adevărat din cele colportate, ci întreaga știre se reduce la o simplă glumă de April.

— **Succi ear postește.** *Giovanni Succi*, cunoscutul postitor debutează acum cu „arta“ sa la Hamburg. Noul său ciclu se estinde pe 31 zile. Sub durată postului alta, decît apă minerală nu va lua. Postul l-a și început Sămbăta trecută.

— Luptă între clericali și anarhiști. Din Madrid se telegrafează, că alături în Sestao după amiază o procesiune bisericească s'a în-
tărit cu un convoi funebru, care chiar atunci
s'a întors dela morminți, fără asistență preo-
tească. Membrii acestui convoi cari erau anar-
chiști și republicani, au început să arunce cu
pietrit după preoți, descărând și câte-va focuri
de revolver asupra unui edificiu de școală, unde
poliția a fost internat pe câți-va dintre tumul-
tuanți. După-aceea provocătorii au încercat să
încedieze biserica, dar n'au reușit, în schimb însă
de ciudă au devastat morminți catolici. Vre-
zeze oamenii au fost vulnerați.

— Supliciu chinez. În provincia chineză
Kuang-si, limitrofă cu Jong-Kong a provocat
mare agitațiune o sentență de moarte, rostită
asupra capului fostului comandant al trupe-
lor regulate chineze. Crima pentru care acest
nefericit a trebuit să pătimizească oribilul supliciu-
chinez, a fost că n'a putut oprima o seditiune
din Nordul Chinei. Cu acest supliciu, moarte
lentă, care constituie o adevărată specialitate chi-
neză în cruzimi, se pedepsesc toți cei-ce comit
lesa maiestate trădare pe patrie, adulter, pro-
fanare de mormânturi. Acest fel de pedeapsă
cu moarte consistă în următoarele momente
principale, de înfricoșătoare bestialitate, ce nu-și
are seamă nici în istoria persecuțiilor pri-
milor creștini. Condamnatul mai întâi îi să
sinul și unghiile dela mână și picioare. După
aceea îi desprind cu cea mai mare băgare de
seamă mușchii, mai întâi dela pulpe apoi de
la țipți, în sfârșit dela mână. După aceea i-se
relaxează oasele dela încheeturi. Dar asta e nu-
mai introducerea. Urmează trunchiul, cărui îi
viră sub piele orez. Apoi în chipul acesta vine
la apar capul. Peții, genele, dinții să scot încet
ser. Această tortură durează dela 3-7 zile
de-ori și mai mult.

O notabilitate chineză foarte respectabilă
s'a laudat, că a inventat un sfârșit foarte ingen-
ios la această pedeapsă cu moarte. Aceasta per-
soană ilustră a cincea zi a lăsat să scoată ochii
condamnatului macerat, „analizat“ de viu, bă-
gându-i în orbite gogoase de mărimea ochilor.
În modul acesta avea să fie martirizat și mare-
șalul Su, dar a izbutit să fie grațiat. Scumpă a
fost grația, dar negreșit — după cele ce avea
de pătimit — și plătește suma aceea. Bietul
mareșal a fost așezat într-o odaie, unde cu
puțin năntea lui a îndurat moartea lentă un
ziarist chinez pentru lesa maiestate. În jurul
seu observă plin de pâr, ungi, dinți, așa că
Su nu s'a prea simțit bine aci. Pentru 7000 Taeli
a fost dus în altă eală. Ca să scape și de aici a
trebuit mult foarte mult să plătească bietul
Su. Acum voește să se întoarne napoi în
Kuang-su, ca să repareze greșala de mai nainte,
de și nici idee n'are, că din ce cauză era con-
damnat la pedeapsă cu moarte lentă.

— Corda Fratres. Federațiunea internațio-
nală de studenți se organizează pentru congresul,
ce va avea loc probabil la toamnă și se
va ținea ori în Elveția ori în Franța. Univer-
sitațile de pretutindeni, cari fac parte din fede-
rațiune, se pregătesc deja de pe acum pentru
congres.

— Durere de stomac. Sgârșiri de
stomac, catar greu de stomac, la boale de
stomac învechite și împotriva lipsei de ape,
tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cro-
nică a intestinului gros, la lipsa de scaun
purgativ fără dureri, este thea întăritoare
de stomac „Centauria“ a farmacistului
Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) ră-
gușilei, flegmei și iritațiunii gâtului este de
un efect eminent, pastilele de pept „Se-
nega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpăta în far-
macia la „Maria Fecioară“ a farmacistului
Kossuth Pál, Arad, piața Boros Béni Nr. 15.

— Stofe pentru haine de bărbați și dame
se găsec în toate culorile și cvantitățile în ma-
rele magazin ocașional a lui Reiner S. Sándor
de pe piața Szabadság, Nr. 15, lângă cafeneaua
„Fiume“, în Arad. Atragem atențiunea on. citi-
torii la inseratul firmei amintite.

Economie.

— Veniturile și circulațiunea căi-
lor ferate ungare. În luna Ianuarie a. c.
căile ferate ungare cu o lungime de 18,101.5
km., (față de 17,797.1 km. din 1903) au
transportat în total 6.108,497 persoane și
2.072,617 tone mărfuri. Venitele totale
s'au cifrat cu Cor. 22.608,894 sau Cor.
1249=3.1% pro kilometru; anume s'au în-
cassat din transp. de mărfuri K. 15.952.956
(în Ian. 1903 K. 16.424,367). Prin urmare
încasările din transportul de persoane arată
o creștere de K. 141,753. din contra în-
cassările din transportul de mărfuri o re-
ducere de K. 472,411. Reducerea se arată
la liniile principale, la cari aceea face K.
386,019, pe când căile ferate locale arată
o creștere de K. 55,361.

— „Centralei însoțirilor econo-
mice române din Bucovina“ s'a
sau s'au fost adăsat până la 20 Febr.
a. c. 80 de „Insoțiri de păstrare și credit
după sistemul Raiffeisen“ și o însoțire de
consum și vânzare dintre cari 47 au solvit
cuotele cuvenite în suma de K. 15,500 și
astfel garanția statutară a Centralei ajunge
la suma de C. 477.000.

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 28 Martie 1904

per 50 chile

1904 grâu de Aprilie	— — — —	8.17—8.18
„ sâcară	„ — — — —	6.53—6.54
„ ovés	„ — — — —	5.42—5.43
„ porumb de Maiu	— — — —	5.24—5.25
„ grâu nou de toamnă	— — — —	8.15—8.16

Bibliografie.

A apărut:

„Studii și Biografii“ de Dr. Ioan Rațiu
profesor ordinar la gimn. sup. gr.-cat, din Blaj,
prețul 2 Cor.

Cuprinsul e următorul: Limba și educa-
țiunea, Elementul național în educațiune, Școalele
din Blaj, Gheorghe Șincai și școalele po-
porale române, Cipariu și apogeul literar al
Blajului, Dimitrie Bolintinean, Glosar de cu-
vinte dialectale, Dr. Ioan Rațiu, Basiliu Rațiu,
Ioan Papiu.

Articolele acestea reunite într'un volum,
au fost publicate în diferite foii românești.

Autorul a făcut un lucru laudabil presin-
tând într'un mănunchiu publicului o lectură
instructivă și plăcută. Recomandăm cartea, care
se poate procura la autor.

— Coruri bărbătești, cvarteturi de Trifou
Lugojanu:

1. Calea mândrei și Dorul, 1 — cor.
2. Invierea (poesia de Eminescu) — 2 cor.
De vânzare la librăria Petru Simtion în
Aradși la autor (profesor seminarial).

1903 B 10583.

Ō Felsége a Király nevében!

Az abrubbányai kir. járás mint büntető bi-
rótság becsületsértés vétsége miatt vádolt Salamon
Sándor elleni bűnygyben, Gyanka Iuonutz magán
vádló által emelt vád felett az abrubbányán 1904
évi január hó 29-ik napján Schubert József jegy-
zőkönyvvezető részvételevel megtartott nyilvános
tárgyalás alapján a vád és a védelem meghallga-
tása után következőleg

Ítélt:

Vádlott Salamon Sándor ki 51 éves, Arany-
ban született, abrubbányai lakos, izráelita vallású,
nős, vagyonos, kereskedő, bűnösnek mondatik ki
a btk 261 §-ban meghatározott becsületsértés vé-
tségében, elkövetve az által, hogy 1903 évi de-
cember hó 22-én azt mondta, hogy szarik a
Gyanka Iuonutz községi bíró ítéletére, mert még
nem jögerős; és ezért a btk. 261 § alapján az
ítélet jögerőre emelkedésétől számítandó, az 1892
évi XXVII t.-cz. 3 §-ban meghatározott czélokra
fordítandó, 15 nap alatt és végrehajtás terhe mel-
lett fizetendő, behajthatlanság esetén a btk 53
§-hoz képest 2 napi fogházra átváltoztatandó 20
korona pénzbüntetésre ítéltetik.

Vádlott köteles a B. P. 480 § alapján az
ezentúl felmerülendő bűnygyi költséget 15 nap
alatt, 1890 évi 43 t.-cz. 9 §-ban meghatározott
végrehajtás terhe mellett az államkincstárnak meg-
téríteni.

Továbbá köteles vádlott, a B. P. 479 § alap-
ján magánvádlónak 12 korona végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Dr. Ligeti Lajos védő díjai 10 koronában
állapítatnak meg védenozével szemben.

Együttal a btk 277 § értelmében az ítélet
jögerőre emelkedése után indokaival együtt vád-
lott költségre az Aradon megjelenő „Tribuna“
czimű lapban, 1 izben közzétetni rendeltetik.

Indokok:

Gyanka Iuonutz abrudfalvi községi bíró ma-
gánvádló panaszával és vádlott beismerésével bi-
zonyítást nyert, hogy magánvádló mult évi de-
cember hó 22-én, a községi bíróságok elé utalt
egyik ügyben némileg vádlott is érdekelve volt,
— a menyiben saját fuvarosai szerepeltek felek-
ként —, az ítélet pedig nem tetszése szerint ho-
zatott, — vádlott a feletti haragjában, a nála meg-
jelent pervesztes felnek mondotta, hogy „szarik a
községi bíró által hozott ítéletre, mert az még
nem jögerős“.

Vádlott ezen cselekménye a becsületsértés
vétségét állapítja meg. És tekintettel arra, hogy
vádlott kijelentette, hogy ő magánvádlót nem
akarta hivatalos minőségében mesérteni s magán-
vádló maga is kijelentette, hogy ő csak mint ma-
gánember érzi magát meggyalázva és vádját ha-
tározottan a btk 261 § alapján emelte, és, a más-
különbön szükséges felhatalmazást azért szerezte
be, — vádlottat a vád értelmében bűnösnek kel-
let kimondani és elítelni.

A büntetés kimérésénél figyelembe vétettek—
mint enyhítő körülmények—vádlott beismerése s
hogy a bíróság előtt a történet felett sajnálatát
fejzte ki, — s miután ezzel szemben számba ve-
hető súlyosító körülmények nem forogtak fent, —
a kiszabott büntetés találatott megfelelőnek.

A bűnygyi költségekre és kártérítésre vonat-
kozó intéskedések vádlott bűnösségének kifolya-
mányaiként jelentkeznek.

Az ítéletnek hírlapi közzététele a btk. 277
§-an alapszik, — és mintán Abrubbányán és kör-
nyékén lap nem jelenik meg, felek határozott, ké-
rése folytán a „Tribuna“ czimű lapban rendel-
tetel a közzététele.

Abrubbányán 1804 január 29

(P. H.)

Pildner,
kir. albiró.

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirliu.

Tot omul trebuie să știe că la haine ieftine pentru Paști conduce numai marea prăvălie de ocaziune a lui

REINER S. SÁNDOR

pe cumpărător

Să nu piardă nimeni ocaziunea

a se folosi de aceste prețuri ieftine, căci

postav pentru haine bărbătești se află deja dela 2 fl. 50 cr. în sus.

Stofă pentru dame 120 cm. lată, metrul 37 cruceri.

Un metru delină numai 32 cruceri.

Un metru carton de spălat bun, numai 15 cruceri.

161 5-15

Un metru batist bun numai 14 cruceri.

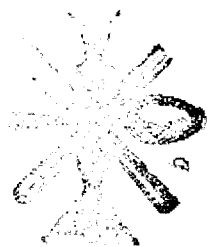
Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită.

Magasinul cel mare ocazional al lui REINER S. Sándor

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-tér) de lângă cafeneaua Fiume

Gratuit

o cumpănă pentru culină

Pentru prețuri nepus de echitabile trimit în toate părțile următoarele:

124 3-24

mărfuri de argint mexican.

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
 - 6 linguri de masă
 - 6 furculițe
 - 12 lingurițe mică de cafea
 - 6 cuțite pentru desert
 - 6 furculițe pentru desert
 - 1 lingură de seos zamă
 - 1 lingură de seos lapte
 - 2 candelabre elegante pentru salon.
- toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI NUMAI 6-50 FL.

Afară de asta ori-cine comandază dela mine primește drept cadou o cumpănă p. culină gratuit. Argintul mexican este un metal alb (și dinlăuntru) pentru a cărui calitate și durabilitate primesc garanție pe 25 ani.

Comandele să îndeplinesc contra trimiterei banilor ori și pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezerédy-utca 3 szám.

Cucea ori steaua electro-magnetică dublă.

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă garanție: reuma, asthma (respirația grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea lipsa de apetit, clorosa, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, precum și tot felul de boale de nervi. Bolnavul cel ce nu se poate vindeca în decurs de 44 zile, îl întorcem banii imediat. Celui ce nu îl mai ajută nimic, să încerce cu aparatul meu; căci sunt convins despre efectul sigur al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor. e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor. se folosește la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimit 4 1/2 kgr. (circa 50 bucăți) de săpun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili, de rose, de iorgovan, de violele, de rezedă, de iasmin și de clopoșele

Pe lângă anticipațiune ori rambursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

ANUNTIU!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că asortimentul meu de

vestminta pentru bărbați și copii

care și până aci a oferit ocaziune on. public de a alege după plac, s'a îmbogățit cu stoffe noue din patrie și engleze de calitate cea mai bună și de ultima modă.

Vestmintele mele gata sunt așa croite, că este superfla a confecționa haine după măsură; în modul acesta ori cine poate economisa suma considerabilă de bani.

Novitate! Gulere fason Bur, fabricate din loden în permeabil de Zsolna și din păr de camilă englez

Vestminte de cheviot englez veritabil.

Reverenzi și veste pretești din cele mai fine cu prețuri moderate. Pardesiari și Havelocuri în toată culoarea, specialități în vestminte pentru copii.

Vestminte Franc se Iosif.

Asortiment bogat de ulstere de gumi și mantile de călătorit de cauciuc negru etc.

Rog prin urmare on. public să binevoiască înainte de a se prevedea cu cele de lipsă, a cerceta asortimentul meu de vestminte gata pentru bărbați și copii.

177 3-

Cu stimă:

MOSZKOVITZ ZSIGMOND

ARAD, edificiul teatrului.

Fondat la 1874.

Fondat la 1874.

Comande din provincă să efectueze prompt și urgent.

Nr. Telefonului 554.

Nr. Telefonului 554.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, tinituri de ureche, bătăi de inimă, sgârșiri de inimă, astma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aștătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Anstro-Ungaria a fost oficioș oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 -199

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Cel mai eftin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de
Oroloage și giuvaricale
din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templon.
(Palatul minoriților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

"	"	"	12	"	"
"	argint	"	5	"	"
"	"	dame	6	"	"
"	"	"	2	"	"
Wecker	"	oțel și nikel	1'50	"	"

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă 1005 142— aceleași prețuri.

Primeșc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 101—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provință se efectueșc prompt și punctal. — Lueru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctual.

Industria de luminî de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Bathányi, p. Dózsa,
colț cu statua sf. Maria.

143 12-30

Fabrică de luminî de
ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului și cu lauda personală a M. S. Regelui.

Fără fum și fără scurgere.

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea On. Public și a On. preoțimî cu cele mai bune luminî de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

In binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péte Nr. 14.

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primeșc tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primeșc tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandei, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

7

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, bugete gratuite.

Să primeșc zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.